

122 . Hârșova | Județ: Constanța | Punct: str. Luncii, nr. 1 | Anul: 2014

Anul: 2014

Cod RAN: 60810.13

Perioade: Antichitate, Evul Mediu

Epoci: Epoca romană timpurie, Epoca medievală târzie

Tipuri sit: descoperire izolată

Categorii sit: Domestic, Religios, ritual și funerar

Autori: Vitalie Bodolică, Nicolae Constantin, Cristina Talmațchi, Gabriel Talmațchi

Instituții: Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța

Raport

Perioada: ianuarie – mai 2014

Săpăturile arheologice au fost prilejuate de realizarea investiției „Stația de epurare”, de către S.C. RAJA S.A. Constanța. Locația punctului se află la limita V-SV a orașului Hârșova, pe malul drept al Dunării, pe o terasă situată la circa 200 m de fluviu și 1200 m de cetatea Carsium. Cercetarea a fost începută în septembrie 2013, un prim raport fiind prezentat în numărul trecut al cronicii, și a fost finalizată în mai 2014. Cu această ocazie au fost identificate o așezare deschisă din perioada medievală timpurie (sfârșitul sec. VIII/începutul sec. IX-X) și câteva complexe din perioadele preromană și romană timpurie.

În așezarea medievală timpurie au fost identificate peste 50 de locuințe (adâncite sau de suprafață), probabil un atelier pentru prelucrarea materialului osteologic, cuptoare menajere (unele cu groapă de acces), gropi de provizii și gropi menajere. Aceștia li se adaugă un mormânt de inhumație, orientat V-E, cu capul la V, care suprapunea una din locuințe.

Dintre locuințe, predomină cele adâncite, doar câteva fiind de suprafață. În inventarul acestora se regăsesc cuptoarele și vetrele deschise. Primele pot fi scobite în peretele uneia dintre laturi (de regulă pe nord ori pe vest) sau pot fi clădite din pietre neregulate, de tipul pietrar. Toate cuptoarele scobite aveau, la momentul descoperirii, cupola prăbușită în interior, cel mai mult pereții păstrându-se pe înălțime până la 0,35 m. Vetrele lor prezentau mai multe modalități de amenajare: din lutuială; din lutuială amestecată cu piatră mărunță; cu pat de ceramică peste care a fost aplicată lutuială; respectiv, din plăci de pavaj romane, refolosite. Diametrul vetrelor varia între 1,05 și 1,30 m, iar grosimea acestora între 0,05-0,08 m. Acolo unde se mai păstra, gura avea deschiderea de 0,35-0,41 m și, uneori, era străjuită de pietre sau cărămizi. Un singur cuptor pietrar a fost găsit în picioare, celelalte având bolta prăbușită în interior și în imediată apropiere. Cel întreg, aparținând Cpl. 71, prezenta pe exterior următoarele dimensiuni: l=0,92 m, adâncimea=1,10 m și h=0,76 m. În numeroase cazuri, cuptoarele pietrar păstrau cenușă deasupra vetrei, aceasta ajungând și până la 0,13 m grosime. Cele mai multe aveau gura spre sud.

Vetrele deschise prezentau, în cele mai multe cazuri, una sau două plăci de pavaj romane refolosite împrejmuite, total sau parțial, cu pietre de dimensiuni mijlocii, neregulate.

Locuințele aveau în general suprafețele cuprinse între 3 x 3 m și 3,80 x 3,60 m. Doar la câteva dintre ele au fost surprinse gropi de par, iar la alte patru resturi ale unor temelii din piatră. Podelele locuințelor erau din lutuială, groasă de 0,03-0,04 m, în două cazuri fiind surprinsă și o refacere a acestora.

Gropile de provizii, prezentând forme circulare, se aflau dispuse între locuințe și aveau pereții drepecți sau arcuici, fără a fi lutuici. Aceștia aveau diametrul de 1,20-1,50 m, iar adâncimea de 0,60-1,38 m.

Complexelor medievale timpurii li se adaugă două gropi cu materiale din perioadele preromană și

romană timpurie (ambele descoperite pe terasa a II-a) și un mormânt cu defunctul depus în poziție chiricită (aflat în partea nordică a terasei a III-a).

Stratigrafia sitului se prezenta, în linii generale, după cum urmează: nivelul vegetal, cu o grosime variind între 0,15 și 0,35 m; urmează un strat brun-negricios, granulat, cu material medieval-timpuriu, de 0,30-0,62 m grosime; apoi unul cenușiu-gălbui, ușor prăfos, tot cu material medieval-timpuriu, cu o grosime variind de la 0,20 la 0,48 m; acesta este urmat de un nivel galben-brun cu numeroase galerii de crotovine și fără material arheologic, a cărui grosime este de 0,20-0,28 m; apoi loess-ul. Grosimea nivelurilor respective face excepții în zona gropilor de provizii sau a celor menajere, unde poate ajunge și la aproape 2 m.

Alte excepții au fost date de prezența unor tranșee din perioada modernă (care tăiau așezarea medievală timpurie pe terasele a II-a și a III-a). Adâncirea acestora până la 1,05-1,15 m, respectiv 2 m în zona de ramificație, a dus la distrugerea nivelurilor medievale timpurii și implicit a unor complexe, cel mai elocvent caz aflându-se în S4, unde Cpl. 46 avea distrusă jumătatea de sud, care a fost tăiată de tranșee.

Stratigrafia suportă modificări și în perimetrul gropilor cu materiale din perioadele preromană și romană-timpurie. Distrus de așezarea medieval-timpurie, stratul de cultură contemporan gropilor respective, este discontinuu și inconsistent, putând fi mai mult presupus. De altfel, cele două gropi, rămase neafectate printre complexele așezării medievale timpurii, au fost adâncite în loess.

Deși pe suprafața așezării a fost descoperit un mormânt de inhumație, care suprapunea una din locuințe, nu putem vorbi de o restrângere a suprafeței acesteia și transformarea perimetrului respectiv în necropolă, deoarece s-a dovedit a fi un caz singular.

Cercetarea efectuată la Hârșova, pe str. Luncii la nr. 1, a reușit să salveze o mare parte din așezarea medievală timpurie. A fost surprinsă limita ei de nord. Spre vest se află vechea stație de epurare, ceea ce duce la presupunerea că adevărata limită a așezării în această parte pare a fi imposibil de conturat. Greu de conturat sunt și celelalte două limite. Spre est au fost înregistrate alte acțiuni antropice (stâlp, groapă de gunoi, locuințe contemporane), iar la sud cercetarea s-a oprit la drumul de pământ de lângă digul de protecție împotriva apelor Dunării, dincolo de acesta aflându-se o zonă inundabilă.

Materialul rezultat este cu precădere ceramic întreg sau întregibil, preroman și roman (amforă, căniță, farfurii, castroane, vase-borcan, unguentarium), însă majoritar medieval timpuriu (oale cu sau fără toarte, urcioare cu gura trilobată, urechi de găleată, arse oxidant sau reducător). Acestuia i se adaugă obiecte din os (împungătoare, patine), rocă (dălțiță pentru prelucrat osul, gresii), lut (fusaiole, ascuțitori din cărămidă și greutatea pentru plasa de pescuit), fier (vârfuri de săgeți, cuțite și piroane), o pipă fragmentară și una întreagă (descoperite în tranșee, alături de ceramică lucrată la roata rapidă și ornamentată pe umăr cu linii orizontale din angobă albă) și o monedă (un as imperial, aflat într-o stare de conservare destul de precară).

Materialul rezultat a fost depozitat la MINA Constanța.

Informații suplimentare online

[Raportul 5450 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
